

Nansen Fredssenter
Nansen Center for Peace and Dialogue

Beredskap for fred

Årsmelding 2025

Ønsker vi fred, må vi trene på fred

I en tid preget av alt annet enn fred og dialog, var 2025 et positivt år for Nansen Fredssenter – både i Norge og internasjonalt.

Nansen Fredssenters mangeårige engasjement i **Polen** kulminerte i 2025 i et femårig folkedialogprosjekt finansiert av EØS i samarbeid med polske sivilsamfunnsorganisasjoner. Det lokale eierskapet og den langsiktige horisonten er helt i tråd med vår strategi om å bygge bærekraftige dialogbevegelser nedenfra.

I Norge oppdager stadig flere samfunnsaktører at **folkedialogen** er en konstruktiv samtaleform i møte med konflikter og betente temaer. Nansen Fredssenter fasiliterte gjennom 2025 dialoger og kurs for en rekke nye aktører fra kunst- og kulturfeltet, kommune og stat, organisasjoner og sivilsamfunn.

I 2025 utvidet Nansen Fredssenter kursstigen med **Training of Trainers** – et nytt trinn hvor dialogfasilitatorer kurses til selv å lære opp nye fasilitatorer. Målet er at dialogkompetanse slik skal spres eksponensielt. Kurset ble svært godt mottatt, og blir fulgt opp med spennende utviklingsarbeid knyttet til Nansen Fredssenters globale alumninettverk.

Skoleavdelingen nådde i 2025 ut til totalt 2811 elever – en solid bestenotering. Med styrket kapasitet og nye undervisningsopplegg vil ventelig enda flere elever og lærere nås i 2026.

Ved utgangen av året ble det mangeårige dialogprosjektet i **Chile** avløst av et lokalt dialognettverk, og universiteter går sammen om å videreføre dialogkursing og kompetanse som er bygd opp gjennom seks år under ledelse av Nansen Fredssenter.

Et svært aktivt år med mange nye initiativer ble rundet av med vellykket nasjonal **Dembra-konferanse** på Lillehammer. Med tittelen Demokratisk motstandskraft – skolen i møte med autoritære trusler, var Nansen Fredssenter arrangør og vertskap for 160 deltakere fra hele landet. Årsmeldingen viser at Nansen Fredssenter bygger **beredskap for fred** gjennom et bredt engasjement for å skape møteplasser og modige rom for uenighetsfelleskap, spre kunnskap og kompetanse, samt bygge kapasitet for dialog nasjonalt og internasjonalt.

Anita Rapp, daglig leder Nansen Fredssenter

Nansen Dialog 30 år

13. september 2025 markerte Nansenskolen og Nansen Fredssenter at det er 30 år siden den første gruppen fra Bosnia kom til Nansenskolen for å delta på dialogseminar. Det banebrytende dialogarbeidet med 3000 deltakere fra Balkan satte varige spor også i dialogbyen Lillehammer. I dag lever arven, erfaringene og metodikken utviklet gjennom Nansen Dialog videre i alt arbeid i regi av Nansen Fredssenter.

UNCONDITIONAL SPACE: Steinar Bryn fortalte på 30-årsjubileet for Nansen Dialog hvordan deltakerne som utforsket dialogen på Lillehammer ble forandret - og selv forandret byen.

2025

Dialogarbeid i tall

5

prioriterte land for dialogarbeid internasjonalt

I 2025 bidro Nansen Fredssenter til å styrke dialogkompetanse i Polen, Chile, Kirgisistan, Afghanistan og Litauen gjennom kurs og faglig støtte.

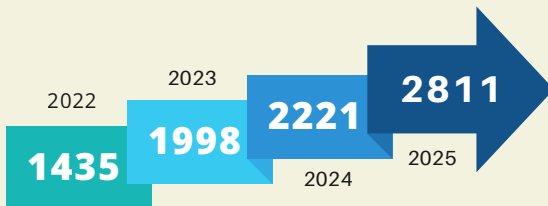
Internasjonale partnere

Ett av Nansen Fredssenters fremste strategiske mål er å spre kunnskap og kompetanse om dialog til så mange mennesker og miljøer som mulig. Et viktig tiltak er å knytte til oss partnere internasjonalt som er opplært i Nansen dialogmetodikk, og selv sprer kunnskapen videre gjennom kurs, opplæring og workshops.

2811

skoleelever i undervisning (og 614 lærere)

Nansen Fredssenter 2025

10

ansatte

2

kontorer

Lillehammer og Oslo

17 millioner

kroner i omsetning

15

årsjubileum i 2025

Les mer på www.peace.no

Personer nådd totalt

6718

KURS OG WORKSHOPS

Dialog er Nansen Fredssenters målsetting og verktøy. Nansen dialogmetodikk er utviklet gjennom tre tiårs dialogarbeid på fire kontinenter, og ligger til grunn for alt vårt arbeid.

Folkedialog

En folkedialog er et annerledes folkemøte der aktiv lytting og spørsmål er viktige ingredienser. Folkedialoger omhandler ofte sensitive eller konfliktfylte tema.

Ultimafestivalen for samtidsmusikk ønsket i 2025 å forene folkedialog med musikk og andre kunstneriske uttrykk. Resultatet ble nyskapende: Folkedialog fasilitert av Nansen Fredssenter, kombinert med fremføring av "Lecture on the Weather" av John Cage.

Kunstnerne, som deltok på invitasjon fra **Global Oslo Music** og **Nasjonalmuseet**, ble etter framføringen en del av dialogen sammen med publikum. Underveis i dialogen deltok flere av musikerne med instrumentene sine, i stedet for ord.

I 2025 fasiliterte Nansen Fredssenter scenedialoger under arrangementer som Pride i Drammen og 1. maifeiring ved Arbeidersamfunnet på Gjøvik, samt folkedialoger under World Expression Forum på Lillehammer og Byfesten i Bærum.

DIALOG I MUSEET: Nansen Fredssenter fasiliterte flere dialoger for Nasjonalmuseet i 2025.

Dialogkurs

I 2025 lanserte Nansen Fredssenter to nye dialogkurs.

Training of Trainers samlet erfarne dialogarbeidere som senere holdt egne kurs i Polen, Slovakia, Irak, Norge, Danmark, Chile og Litauen.

Digitale dialogkurs er utviklet som et svar på utfordringer med å få visum for mange av søkerne til kurs – samt et ønske om å skape et rimeligere alternativ til fysiske kurs som krever reise og opphold. Det første digitale kurset i **Folkedialog** ble gjennomført i november med deltakere fra hele verden og inngår nå i det faste kurstilbudet.

I 2025 ble det også gjennomført internasjonale kurs i **Dialogue in Conflict** og **Public Dialogue** på Lillehammer.

Dialogworkshop

Nansen Fredssenter tilbyr skreddersydde workshops i Norge og internasjonalt.

Kursene er i stor grad basert på de faste kursene fredssenteret arrangerer på Lillehammer, og tilpasses oppdragsgivers ønsker og behov. Fokus kan for eksempel være dialog som verktøy for å skape dialog i lokalsamfunn under press, eller dialogens rolle i konflikter knyttet til naturforvaltning.

Nansen Fredssenter holdt en rekke dialogkurs utenlands i 2025, blant annet i Kosovo, Kirgisistan, Afghanistan og Litauen.

Les mer på peace.no/aktiviteter/kurs

INTERNASJONALT ARBEID

Nansen Fredssenter bidro i 2025 i dialogprosjekter i tre verdensdeler.

Kirgisistan

Kurak Voices – nettverk av dialogarbeidere.

I arbeidet med å styrke kvinners rettigheter i Kirgisistan, ble Nansen Fredssenter i juni 2025 invitert til å holde et ukeløst folkedialogkurs for en stor gruppe kvinneaktivister (og én mann) i fjell- og steppelandet mellom Kina og Kasakhstan.

Målet for prosjektet Kurak Voices er å gi lokale ledere fra hele Kirgisistan et verktøy for å kunne legge til rette for inkluderende samtaler med kvinner fra ulike bakgrunner. Kurset samlet deltakere som er dypt engasjert i å støtte kvinner i sine hjemregioner. Sammen utforsket de grunnlaget for dialog, praktiserte dialogfasilitering, og undersøkte hvordan de kunne skape rom for meningsfulle, inkluderende samtaler.

Ved prosjektets avslutning i november 2025, hadde deltakerne til sammen arrangert hele 47 folkedialoger spredd over Kirgisistan – og initiativtakerne jobber aktivt videre for ytterligere spredning av dialog i en region som trenger det.

Dialog er ikke et forsøk på å få alle til å mene det samme, men om å bygge tillit til tross for våre uenigheter. I et slik uenighetsfelleskap kan vi leve med våre ulikheter, og på samme tid bygge tillit gjennom å lytte, spørre og bygge.

Nansen Fredssenter

Aghanistan

Sosial rehabilitering under Taliban.

«Å finne plass for kvinners deltakelse er avgjørende for å møte behovene til familier i Afghanistan. I dette arbeidet har dialogferdigheter en viktig rolle», sa deltakere på dialogkurs i Kabul i februar 2025.

På de tre dialogkursene i Kabul i 2025, deltok 26 kvinner og 24 menn. De fleste jobber på lokale helsesentre i elleve provinser med fysisk og sosial rehabilitering. I et samfunn der du blir fortalt at du ikke kan stole på noen, er det vanskelig å oppnå tillit. Måten helsearbeidere kommuniserer på er viktig, og krever bevissthet og selvdisciplin. Sosial rehabilitering er en helhetlig tilnærming der helsearbeidere bidrar i håndtering av uenighet og i å bygge respektfulle relasjoner.

Fakta

I et drøyt tiår har Nansen Fredssenter samarbeidet med Afghanistankomiteen for å fremme dialog i og mellom lokalsamfunn i Afghanistan.

Dialog bidrar til å håndtere uenighet og skape tillit for å løse utfordringer i forvaltning av land- og vannressurser, klimatilpasning, familiekonflikter og helse.

Et omfattende program for opplæring i dialogferdigheter har nådd ut til flere titusen afghanere.

Encuentros Nansen i Chile

Nasjonale institusjoner fører dialogen videre

Siden opptøyene i Chile i 2019, har Nansen Fredssenter arbeidet for dialog i en vanskelig tid. Prosjektet har hatt to mål:

- Formidle kunnskap om dialog
- Skape møteplasser for dialog

Dialogprosjektet i Chile har i løpet av seks år gjennomført mer enn 500 dialogaktiviteter og nådd over 40.000 mennesker. 30 lokale partnere har vært engasjert i arbeidet. Nansen Fredssenters håndbok i dialog er oversatt til spansk og mapudungun, til Mapuche-indianerne sør i Chile. Arbeidet har satt mange spor etter seg. En deltaker fra Encuentros Nansen, der regjeringsmedlemmer møtte sivilsamfunnet, sa det slik: «Jeg visste i kke hvem jeg skulle møte. Det kunne blitt en konfrontasjon. Det ble det ikke».

Dialogarbeidet bæres nå videre av 28 institusjoner gjennom en studieretning i Araucanía og et nasjonalt dialognettverk. Dialog tar tid – og det er mulig.

SAFE SPACE: Jessica Rupayan, mapucheleder i Chile, forteller hvorfor hennes folk trenger å bli hørt. Foto: Fernanda Requena

UENIGHETSFELLESSKAP: 240 personer fra 28 organisasjoner deltok på avslutningsseminaret 9. september 2025. Foto: Fernanda Requena

Folkedialog i Polen

Tett samarbeid med polske sivilsamfunnsorganisasjoner resulterte i 2025 i et femårig dialogprosjekt finansiert av EØS.

Nansen Fredssenter har vært engasjert i Polen i 10 år. Samarbeidet med ulike sivilsamfunnsorganisasjoner i dette store landet har gjort mange mennesker kjent med dialogmetoden gjennom kurs, foredrag eller deltakelse i folkedialog.

Dialogprosjektet Nansen Fredssenter nå skal bidra til har som mål å utdanne ukrainske og polske dialogfasilitatorer, samt personer som kan undervise i dialogmetoden. Prosjektet vil følges av forskere som skal evaluere hvordan prosjektet bidrar til å spre den dialogiske fremgangsmåten og hvilken effekt dette har på samfunnet i Polen.

Vårt mål er at kunnskapen fra opplæringsvirksomheten og forskningen vil kunne gjøre Polen i stand til å videreføre Nansen Fredssenter sitt dialogarbeid på en selvstendig og bærekraftig måte. Polen vil også kunne bli en modell for andre samfunn som ønsker å starte en lignende dialogbevegelse – eller snarere enn folkedialogbevegelse.

dembra

*Demokrati mot fordommer
og utenforskap*

Dembrakonferansen 2025

I november samlet Nansen Fredssenter 160 lærere, skoleledere og fagpersoner fra hele landet til Dembra-konferansen i Lillehammer.

I en tid preget av polarisering og autoritære strømninger ble skolen over to konferansedager utforsket som demokratisk arena for bygging av motstandskraft mot autoritære trusler.

Gjennom foredrag, panelsamtaler og sesjoner ble deltakerne utfordret faglig og personlig. Konferansen løftet fram skolens ansvar og handlingsrom i møte med fordommer, utenforskap og antidemokratiske holdninger.

Dembra-konferansen ga deltakerne ny innsikt, konkrete verktøy og fornyet motivasjon til å styrke demokratisk beredskap i skolehverdagen.

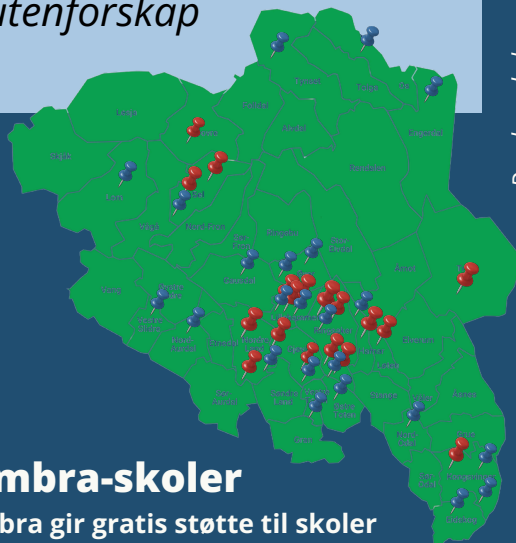
SKOLEUNDERVISNING

I 2025 nådde Nansen Fredssenter ut til flere skoler enn noen gang – og hele 2811 elever og 614 lærere. En markant økning fra året før.

Geografisk strekker skoleundervisningen seg over hele fylket, med noen få klasser også utenfor Innlandet. Pedagoger fra Nansen Fredssenter drar ut til skolene, eller klassene kommer til Lillehammer.

Tema i de ulike undervisningsøktene varierer, alltid med en kjerne av dialog, identitet og fordommer. På enkelte skoler har vi også hatt ekstra oppmerksomhet på gruppetenkning, rasisme eller språkbruk. For elever på videregående har vi i tillegg tematisert utenforskap i russetiden.

Gjennom dialogøvelser øver elever på lytting, og på å uttrykke egne meninger i klasserommet.

*Dembra-skoler og skoler med
Nansen-undervisning i Innlandet årene 2020 - 2025*

Dembra-skoler

Dembra gir gratis støtte til skoler og utdanninger i arbeidet med å forebygge fordommer, utenforskap og gruppefiendtlighet.

Gjennom veiledning er målet å utvikle demokratisk beredskap. Våren 2025 rundet Nansen Fredssenter av samarbeidet med Dokka barne- og ungdomsskole og Lillehammer Steinerskole. Begge hadde rettet søkelyset på utenforskap i skolen.

Høsten 2025 ble Kongsvinger ungdomsskole, Kongsvinger Montessoriskole og Østvang skole på Løten med i Dembra. Samlingene på skolene har vært preget av gode, men vanskelige samtaler om lærerens handlingsrom i møte med uønsket språkbruk og udemokratiske holdninger.

På **videregående** øver elevene på å diskutere sensitive temaer på en god måte, de blir bedre kjent med sin egen og andres identitet, og har dialog om ulike fordommer og hva som er greit å si.

På **ungdomsskolene** ligger fokuset i enda større grad på trygghet, uenighet og engasjement. For å skape trygge rom for å ytre meninger, jobber vi på ungdomstrinnet med gruppearbeid, hvor elevene samtaler med dialog som metode.

Skolene som benyttet seg av Nansen Fredssenters gratis undervisningsopplegg, forteller om god effekt for hele årstrinn. Særlig gjelder dette skoler som deltok i oppstarten av et nytt skoleår. Skolene ser stor verdi i kontinuiteten dette gir for skolemiljøet, og hvordan senterets innsats bidrar til å bygge et inkluderende fellesskap på skolen.

Les mer og bestill på peace.no/skole

Dialogbyen Lillehammer

Lillehammer rommer en unik klynge aktører som alle arbeider for å styrke demokratisk beredskap, ytringsfrihet og dialog – nasjonalt og internasjonalt.

World Expression Forum, Nansenskolen og Nansen Fredssenter arbeider særlig tett med demokratisk beredskap. Sammen og hver for oss er vi:

- Kompetansesentre for dialog og ytringsfrihet
- Møteplasser – lokalt og globalt
- Pådrivere for demokrati og medborgerskap

Nansen Fredssenter er ett av freds- og menneskerettighetsentrene i Norge. Sentrene er viktige støttespillere, formidlere og kunnskapsbaser i arbeidet med å styrke samfunnets demokratiske beredskap.

Nansen Fredssenter

Nansen Center for Peace and Dialogue
www.peace.no
Bjørnstjerne Bjørnsons gate 2
2600 Lillehammer

